УСТАНОВА АДУКАЦЫІ
«БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ІМЯ МАКСІМА ТАНКА»

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Рэктар
____________________ А.І.Жук
«_11_» _01_ ____________ 2024 г.
Рэгістрацыйны № _УД 81-1-63/2024_ /вуч.

ГІСТОРЫЯ СУСВЕТНАЙ ЛІТАРАТУРЫ XX–ПАЧАТКУ XXI СТАГОДДЗЯ

Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне
для спецыяльнасцей:
1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура
1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы)

2024 г.

Сканировано с CamScanner

Вучэбная праграма складзена па аснове Адукацыйных стандартаў вышэйшай адукацыі АСВА 1-02 03 01-2021, (20.04.2022, №85), АСВА 1-02 03 03-2021, (20.04.2022, №85), вучэбных планаў спецыяльнасцей 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура (15.07.2021, №048 – 2021/у; 23.06.2022, №133 – 2022/у); 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (англійская) (15.07.2021, №050 – 2021/у; 23.06.2022, №134 – 2022/у); 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (кітайская) (15.07.2021, №051 – 2021/у; 23.06.2022, №135 – 2022/у)

СКЛАДАЛЬНІК:
Т.М.Тарасава, прафесар кафедры беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», доктар філалагічных навук, прафесар

РЭЦЭНЗЕНТЫ:
Г.К.Тычко, прафесар кафедры перыядычнага друку і вэб-журналістыкі факультэта журналістыкі БДУ, доктар філалагічных навук, прафесар;
Н.У.Чайка, прафесар кафедры мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка», доктар філалагічных навук, прафесар

УЗГОДНЕНА:
Дырэктар
ДУА «Гімназія № 43 г. Мінска» М.Ф.Кавалеўская

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:
Кафедрай беларускай і замежнай літаратуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(пратакол № 8 от 25.03.2024 г.)

Загадчык кафедры І.М.Мішчанчук

Навукова-метадычным саветам установы адукацыі «Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка»
(пратакол № 6 ад 16.04 2024 г.)

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджаючых яе матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае

Метадыст вучэбна-метадычнага аддзела БДПУ Я.В.Ціханава

Дырэктар бібліятэкі Н.П.Сяткоўская

Сканировано с CamScanner

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

«Гісторыя сусветнай літаратуры XX–пачатку XXI стагоддзя» – вучэбная дысцыпліна, якая з’яўляецца традыцыйнай і прынцыпова новай адначасова. Традыцыйнасць абумоўлена тым, што сусветны літаратурны працэс складаецца з літаратурных працэсаў асобных краін свету. Таму **аб’ектам** вывучэння з’яўляюцца выдатныя творцы сусветнага пантэона, якія вызначаюць асноўныя кірункі развіцця літаратуры ў той ці іншы гістарычны перыяд і маюць непераходзячае значэнне ў стагоддзях. Навізна выкладання гэтай дысцыпліны заключаецца ў асаблівай увазе да тых аўтараў і твораў, якія адыгралі вялікую ролю ў развіцці іншанацыянальнага літаратурнага працэсу і разам з тым дапамагаюць больш выразна акрэсліць месца беларусаў у свеце і прадстаўнікоў іншых народаў у Беларусі, убачыць беларускую літаратуру сярод літаратур замежных краін на розных этапах іх развіцця, зразумець, што новае ў прачытанні сусветна вядомых аўтараў адкрылі беларусы, якім чынам беларуская літаратура і яе творцы ўздымаюць на новы ўзровень духоўныя каштоўнасці народаў свету.

Асноўная **мэта** вучэбнай дысцыпліны – раскрыць багацце, шматстайнасць, непаўторнасць сусветнай літаратуры на розных этапах яе развіцця, а таксама ў яе сувязях з літаратурным працэсам у Беларусі.

Задачы вучэбнай дысцыпліны:

– акрэсліць асноўныя этапы, заканамернасці літаратурнага працэсу ў розных рэгіёнах свету, іх канкрэтна-гістарычны і разам з тым «вечны» сэнс;

– абазначыць тыпалагічныя адметнасці вядучых літаратурна-мастацкіх кірункаў, плыняў, школ, што знайшлі сваё ўвасабленне ў прадстаўнікоў іншых народаў і пакаленняў;

– даць звесткі пра жыццёвы і творчы шлях пісьменнікаў, якія адыгралі асаблівую ролю ў сусветным літаратурным працэсе, аказалі адметны ўплыў на фарміраванне нацыянальнай літаратуры Беларусі;

– ахарактарызаваць асноўныя творы замежных пісьменнікаў, якія складаюць «залаты фонд» літаратуры, выявіць іх агульначалавечы змест, актуалізаваць іх значэнне ў айчынным літаратурным працэсе;

– раскрыць сэнсавую глыбіню, шматзначнасць і непаўторнасць тых вобразаў замежных пісьменнікаў, якія набылі агульначалавечае значэнне, «новае жыццё» ў кантэксце іншанацыянальных літаратур і ў творчасці прадстаўнікоў розных пакаленняў;

– выявіць нацыянальную адметнасць і разам з тым акрэсліць агульнае ў змястоўна-фармальнай структуры твораў пісьменнікаў народаў свету.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя сусветнай літаратуры XX–пачатку XXI стагоддзя» дазволіць сфарміраваць у студэнта ўяўленне пра непарыўнасць літаратурнага развіцця ў маштабах агульначалавечай культуры і яго дыскрэтнасць у адлюстраванні асаблівасцей пэўных эпох і народаў, зразумець, што літаратура – гэта незаменны сродак фарміравання маральна-каштоўнасных

арыенціраў маладога чалавека, яго духоўна-эстэтычнага патэнцыялу, творчай запатрабаванасці.

Асноўная ўвага пры выкладанні вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя сусветнай літаратуры XX–пачатку XXI стагоддзя» надаецца лекцыям, у час якіх выкладчык павінен знаёміць студэнтаў з тымі паняццямі, характарыстыкамі і з'явамі, якія складаюць аб'ект вывучэння. Разам з тым у працэсе выкладання варта раскрываць канкрэтна-гістарычны сэнс і неўміручасць у стагоддзях творчых адкрыццяў пісьменнікаў, дапамагаць убачыць непаўторнасць індывідуалізаваных мастацкіх вобразаў і іх нацыянальную адметнасць, выяўляць багацце нацыянальнага і індывідуальнага чалавечага вопыту, увасобленага ў творчай спадчыне розных пакаленняў. На практычных занятках асаблівая ўвага можа быць аддадзена вывучэнню тых твораў замежных пісьменнікаў, з дапамогай якіх раскрываецца адметнасць літаратурнага працэсу асобнай краіны на пэўным адрэзку яе развіцця і разам з тым выяўляецца маштабнасць, універсальнасць творчага пранікнення аўтара ў глыбіні агульначалавечага, «вечнага».

Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыяліста, сувязі з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі. Згодна з вучэбнымі планамі для спецыяльнасцей 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура, 1-02 03 03 Беларуская мова і літаратура. Замежная мова (з указаннем мовы) вучэбная дысцыпліна «Гісторыя сусветнай літаратуры XX–пачатку XXI стагоддзя» ўваходзіць у кампанент установы адукацыі. Вучэбная дысцыпліна «Гісторыя сусветнай літаратуры XX–пачатку XXI стагоддзя» звязана з вучэбнымі дысцыплінамі «Антычная літаратура і літаратура эпохі Сярэднявечча і Адраджэння», «Сусветная літаратура XVII–XIX стагоддзяў», «Параўнальнае літаратуразнаўства», «Уводзіны ў літаратуразнаўства».

Патрабаванні да засваення вучэбнай дысцыпліны. Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя сусветнай літаратуры XX–пачатку XXI стагоддзя» павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў спецыялізаванай кампетэнцыі СК-6: Характарызаваць адметнасці развіцця нацыянальных літаратур на розных гістарычных этапах, улічваючы заканамернасці літаратурнага працэсу замежных краін як цэласнай з'явы.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен ***ведаць:***

– асноўныя літаратурныя эпохі, кірункі, стылі, іх асаблівасці;

– этапы і заканамернасці сусветнага літаратурнага працэсу, асаблівасці літаратуры еўрапейскіх краін і краін амерыканскага кантынента;

– традыцыйнае і наватарскае ў сусветным літаратурным працэсе на розных этапах яго развіцця, у творчасці прадстаўнікоў аднаго кірунку, таго ці іншага пісьменніка;

– жыццёвы і творчы лёс пісьменнікаў, якія аказалі найбольшы ўплыў на развіццё сусветнага літаратурнага працэсу;

– тэксты замежных пісьменнікаў, якія прапануюцца для абавязковага прачытання;

– факты і спецыфіку функцыянавання сусветнай літаратурнай класікі ў беларускай культуры.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен ***умець:***

– выяўляць агульнае і асаблівае ў развіцці сусветнага літаратурнага працэсу ў яго суадносінах з нацыянальным;

– вызначаць тыпалагічныя асаблівасці, характэрныя для таго ці іншага літаратурнага кірунку, метаду, стылю;

– аналізаваць твор у кантэксце эпохі, кірунку, творчасці пісьменніка;

– аналізаваць мастацкі твор з пазіцый яго фармальна-змястоўных кампанентаў;

– характарызаваць спадчыну пісьменніка, яго сюжэты і вобразы праз іх успрыманне, інтэрпрэтацыю ў творчасці прадстаўнікоў іншай эпохі і нацыі;

– вылучаць традыцыйнае і наватарскае ў творчасці асобнага пісьменніка, цэлага кірунку ці школы, у літаратурным працэсе той ці іншай эпохі.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнт павінен ***валодаць:***

– адпаведным паняційным і тэрміналагічным апаратам;

– навыкамі розных спосабаў аналізу літаратурнага твора;

– сучаснай метадалогіяй і методыкай літаратуразнаўчых даследаванняў.

У аснову структуравання зместу вучэбнага матэрыялу дадзенай дысцыпліны пакладзены прынцып тэматычнага падыходу, які прадугледжвае падзел вучэбнага матэрыялу на адносна самастойныя тэмы.

У рамках адукацыйнага працэсу па вучэбнай дысцыпліне «Гісторыя сусветнай літаратуры XX–пачатку XXI стагоддзя» студэнт павінен набыць не толькі тэарэтычныя і практычныя веды, уменні і навыкі па спецыяльнасці, але і развіць свой каштоўнасна-асобасны, духоўны патэнцыял, сфарміраваць якасці патрыёта і грамадзяніна, гатовага да актыўнага ўдзелу ў эканамічным, вытворчым, сацыяльна-культурным і грамадскім жыцці краіны.

Асноўнымі тэхналогіямі навучання з’яўляюцца: тэхналогія развіцця крытычнага мыслення; праектнае навучанне; камунікатыўныя тэхналогіі, заснаваныя на актыўных формах і метадах навучання; асобасна арыентаваная тэхналогія (улік індывідуальна-асобасных асаблівасцей студэнтаў, захаванне прынцыпу варыятыўнасці); інфармацыйна-камунікатыўныя тэхналогіі (мультымедыйныя прэзентацыі, online-тэсты, інтэрактыўныя заданні ў сістэмах дыстанцыйнага навучання, электронныя бібліятэкі, спецыялізаваныя сайты і інш.).

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў. Пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя сусветнай літаратуры XX–пачатку XXI стагоддзя» выкарыстоўваюцца такія формы самастойнай работы, як выкананне індывідуальных заданняў на практычных занятках пад кантролем выкладчыка, выкананне індывідуальных заданняў пазааўдыторна (кіруемая самастойная работа

студэнтаў), напісанне рэфератаў, падрыхтоўка дакладаў для выступлення на студэнцкіх навуковых канферэнцыях і інш.

Агульная колькасць гадзін, колькасць аўдыторных гадзін, форма атрымання вышэйшай адукацыі, размеркаванне аўдыторных гадзін, форма прамежкавай атэстацыі. Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя сусветнай літаратуры XX–пачатку XXI стагоддзя» разлічана на 96 вучэбных гадзін на 4 курсе ў 7 семестры. З іх 48 аўдыторных гадзін: 24 лекцыйных, 24 практычных гадзін; 48 гадзін адведзена на самастойную работу студэнтаў. Форма адукацыі – дзённая. Форма прамежкавай атэстацыі – экзамен.

Семестр	**Усяго**	**Лекцыі**	**Практычныя**	**Самастойная работа студэнтаў**	**Форма прамежкавай атэстацыі**
VII	96	24	24	48	Экзамен

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Тэма 1. Літаратура рэалізму мяжы стагоддзяў

1.1. Рэалізм у прозе

Рэалізм. Рэалістычная літаратура – класіка XIX стагоддзя. Аналіз узаемаўплыву чалавека і асяроддзя. Псіхалагічны аналіз асобы. Крытыка сацыяльнага зла і заганаў грамадства, дэмакратычныя, гуманістычныя ідэалы. Філасафічнасць апавядання. Гратэск і фантастыка. Жанры сацыяльна-псіхалагічнага рамана і драмы (Р. Ралан, Б. Шоу, Дж. Галсуорсі, Т. Драйзер), рамана выхавання (Г. Ман., Т. Ман), філасофскага рамана ідэй (А. Франс) і філасофскай драмы (Г. Ібсэн), сацыяльна-утапічнага рамана (Г. Уэлс) і інш. Нобелеўскі лаўрэат К. Гамсун: аўтабіяграфічнасць рамана «Голад». Праблема адзіноты ў рамане К. Гамсуна «Вікторыя».

Літаратура рэалізму ў еўрапейскіх краінах і ЗША.

Рэалізм у літаратуры Францыі. А. Франс: іронія і парадокс у «Злачынстве Сільвестра Банара», пародыя на гісторыю чалавецтва і афіцыйную гістарыяграфію («Востраў пінгвінаў»). Праблема гвалту і гуманізму, вобразы Рэвалюцыі, філасофскія высновы ў рамане «Богі прагнуць». Адметнасць стылю А. Франса. Р. Ралан: спалучэнне музыкі і слова, мара пра гераічнае мастацтва. «Жан-Крыстоф» – раман-эпапея, герой якога – «Бетховен у нашым сучасным свеце». Традыцыі рамана выхавання, праблема творчай асобы і вызначэнне свайго месца ў грамадстве. «Гальскі выклік вайне» (М. Горкі), заклік да шчасця, міру, працы, жыцця ў аповесці «Кала Бруньён».

Рэалізм у літаратуры ЗША. Т. Драйзер: асаблівасці жыццёвага і творчага шляху як правобраз ажыццяўлення «амерыканскай мары». Традыцыі рэалізму і натуралізму. Т.зв. «жаночы» варыянт «амерыканскай мары» – у раманах «Сястра Кэры» і «Джэні Герхард»; «мужчынскі» варыянт – «Трылогія жадання» («Фінансіст», «Тытан», «Стоік»). Сацыяльная трагедыя Клайда Грыфітса як адлюстраванне новага перыяду ў развіцці капіталістычных адносін у ЗША, прычыны «амерыканскай трагедыі» (у аднайменным рамане). Драйзер у СССР.

1.2. Традыцыі рэалізму ў драматургіі мяжы стагоддзяў

Шырокае знаёмства з творчасцю замежных драматургаў на Беларусі ў XX ст. Філасофска-сімвалічныя драмы «Бранд» і «Пер Гюнт» Г. Ібсэна, яго сацыяльна-аналітычныя п’есы «Лялечны дом, або Нора», «Здані», «Вораг народа» і інш. Б. Шоу як тэатральны крытык і драматург. Парадокс, сатыра, эксцэнтрыка, фарс у п’есах «Пігмаліён», «Дом, дзе разбіваюцца сэрцы» і інш. Асаблівасці драмы-дыскусіі.

Тэма 2. Філасофія дэкадансу і яе ўплыў на літаратуру

2.1. Дэкаданс і літаратура

Інтуітывізм А. Бергсона: тэорыя мастацкай творчасці. Дэкаданс як складанае светаўспрыманне эпохі пераходу ад росквіту да крызісу і заняпаду буржуазнага грамадства, рэакцыя на крызіс сацыяльна-палітычны, традыцыйных каштоўнасцей, адмаўленне ад навуковага пазнання свету і бачанне «іншай», «вышэйшай» рэчаіснасці, амаралізм, фармалізм і наватарства ў мове і стылі. Сінтэз мастацтваў у рэчышчы літаратуры дэкаданса. Літаратурна-мастацкія кірункі.

Эстэтызм. Тэорыя ў літаратуры і мастацтве, дзе мастацтва дэкларуецца вышэйшым за жыццё і здольным, апераджаючы, фарміраваць жыццё. Пазбаўленне мастацтва яго функцый – палітычнай, маральнай, выхаваўчай, рэлігійнай і інш., акрамя эстэтычнай. Ідэі эстэтызму ў тэорыі О. Уайльда (праца «Выдумкі») і ў рамане «Партрэт Дарыяна Грэя». Казкі Уайльда. Трагізм жыццёвага лёсу пісьменніка, адлюстраванне яго ў «Баладзе Рэдзінгскай турмы» (пераклад на бел. мову яго ўрыўка) і ў лісце «De profundis» («З глыбіні...»).

2.2. Сімвалізм

Вера ў існаванне двух рэчаіснасцей, паміж якімі існуюць сувязі-адпаведнасці, якія спрыяюць спасціжэнню іншага свету з дапамогай інтуіцыі (Бергсон), маўчання (Метэрлінк), музыкі (Верлен), жывапісу («афарбоўкі галосных» А. Рэмбо) і інш. Метад адпаведнасцей. Асноўныя матывы, тэмы, фармальныя адзнакі стылю. Імпрэсіянізм. Ключавыя паняцці: шматфарбнасць і зменлівасць жыцця, імгненнасць уражанняў. Зараджэнне ў жывапісе Францыі ў 1860-я гады. Перыяд станаўлення (Эдгар Манэ), росквіту (Клод Манэ, Э. Дэга, К. Пісаро, А. Рэнуар), неаімпрэсіянізму (А. Сіслей, П. Сіньяк), постімпрэсіянізму (П. ван Гог, П. Гаген, А. Тулуз-Латрэк, А. Радэн, П. Сезан). Імпрэсіянізм у музыцы (часткова М. Равель, упершыню паняцце выкарыстана ў дачыненні да твораў К. Дэбюсі, «Прэлюдыя да «Пасляпаўднёвага адпачынку фаўна» як музычная ілюстрацыя эклогі Малармэ). Імпрэсіянізм у літаратуры.

Поль Верлен: біяграфія паэта. Сімвалізм паэзіі Верлена. Верлен як паэт імпрэсіяніст. Паэтыка верша. М. Багдановіч – перакладчык П. Верлена. Роля французскага паэта ў фарміраванні эстэтыкі і паэтыкі М. Багдановіча. Пераклады з Верлена А. Лойкі.

2.3. Сімвалісцкі тэатр М. Метэрлінка

Тэорыя мастацтва бельгійскага паэта і драматурга М. Метэрлінка (праца «Скарбы ўтаймаваных»), эвалюцыя светапогляду і стыляў. «Маленькія» драмы М. Метэрлінка («Няпрошаная», «Сляпыя», «Там, унутры»).

Тэма 3. Літаратура 1-й пал. XX ст.: агульная характарыстыка

3.1. Мадэрнісцкі перыяд

Рэалізм і мадэрнізм у літаратуры. Адлюстраванне індывідуалістычнага, суб’ектыўнага светаўспрымання, выяўленне «я» мастака. Мадэрнізм і авангардызм: спробы адыходу ад традыцый XIX ст. і пошукі найноўшых

тэндэнцый. Авангардысцкія кірункі і плыні. Філасофскія асновы. Метад пазнання самога сябе, канструяванне рэчаіснасці. Кубізм як мадэрнісцкі кірунак. Уплыў на творчасць Г. Апалінэра. Дадаізм: узнікненне на хвалі антываеннага пратэсту і яго адмаўленне ад палітычных і сацыяльных зрухаў (пазіцыя незалежнасці), ад традыцый папярэдняга мастацтва (сумненне ва ўсім), ад логікі (замацаванне абсурду), ад структуры мастацкага твора і вобраза (вылучэнне абсурднасці як прыёму мастацтва). Футурызм. Урбанізм. Эстэтыка індустрыі. Экспрэсіянізм як кірунак еўрапейскага мастацтва. Сюррэалізм. «Плынь свядомасці» як метад. «Плынь свядомасці» ў творчасці М. Пруста, В. Вулф, Дж. Джойса, У. Фолкнера.

3.2. Проза авангарду

М. Пруст: старонкі з біяграфіі ў кантэксце мастацкай творчасці. Метад успамінаў. Цыкл «У пошуках страчанага часу» (7 частак, 15 кніг): жанравая асаблівасць раманаў цыклу, іх тэматыка. Раман «У кірунку да Свана» як прыклад літаратуры «плыні свядомасці». Дж. Джойс: «малая радзіма», рэлігія, палітыка ў асаблівасцях жыццёвага лёсу пісьменніка. Дублін як «цэнтр паралiча» ў зборніку «Дублінцы». Гісторыя духоўнай эвалюцыі героя ў «Партрэце мастака ў юнацтве». Аснова мастацкай сімволікі, рэальны і міфічны планы ў рамане «Уліс». Архітэктоніка твора і яе адпаведнасць «Адысеі» Гамера. Жанравая асаблівасць (ад міфа – раман прыгод, падарожжаў, вандраванняў героя). Архетыпы рамана. Ф. Кафка: жыццёвы шлях пісьменніка. «Маленькі чалавек», яго згубленасць у свеце («як згубленая ноччу ў гарах авечка»), абсурднасць свету і абсурднасць героя ў ім (навелы «Ператварэнне», «У папраўчай калоніі», раманы «Замак», «Працэс»). Алегарызм і сімволіка вобразаў. Уплыў экспрэсіянізму на творчасць Кафкі. Элементы «магічнага рэалізму».

3.3. Паэзія авангарду

Г. Апалінэр – французскі паэт, па паходжанні з-пад Навагрудка. З роду Кастравіцкіх (як і К. Каганец). Жыццёвы лёс, сяброўства з прадстаўнікамі авангарду. Удзел у Першай сусветнай вайне. Прыналежнасць да кубізму і футурызму (раман «Паэт убіенны», паэтычныя творы «Алкаголі» і «Каліграмы»). Духоўная сувязь паэта са светам сялянства (апавяданне «Сустрэча ў Празе», вершы). Пераклады з Апалінэра па-беларуску, выданне ў Беларусі яго твораў.

Р.М. Рыльке – паэт-міф. Пражскі перыяд: памкненне да цэласнасці. Думкі пра Расію, наведванне краіны (артыкул «Рускае мастацтва», зборнік «Часаслоў», канцэпцыя творчасці ў першы перыяд). Гады вандраванняў. Новая эстэтычная канцэпцыя ў «Кнізе Вобразаў», у «Новых вершах». Перыяд сталасці – і змяненне паэтычнага крэда. Зварот да формы элегіі («Дуінскія элегіі»). Аднаўленне санетнай формы: «Санеты Арфею», дзе Арфей – архетып культуры, вялікай творчай сілы, што здольна выратаваць сусвет. Сінтэз мастацкіх метадаў у паэзіі. Беларускія пераклады.

3.4. Рэалістычная традыцыя ў літаратуры

Францыя. Фарміраванне розных кірункаў авангардызму ў французскай літаратуры пачатку ХХ ст.: кубізму, сюррэалізму, літаратуры «плыні свядомасці» і інш. Г. Апалінэр як лідэр авангарду ў Парыжы. Пераход шэрагу пісьменнікаў-мадэрністаў да рэалізму (П. Элюар, Л. Арагон). Рэалістычная традыцыя ў літаратуры: жанр сямейнага рамана (Ф. Марыяк «Тэрэза Дэскейру», беларускі пераклад, «Клубок гадзюк», «Пустыня кахання» і інш., раманы Р.М. дзю Гара, росквіт жанру ў 2-й пал. ХХ ст.: раманы М. Друона, Ф. Эрыа, Э. Базэна). А. дэ Сент-Экзюперы: біяграфія – рамантычная, смерць – легендарная. «Урокі» Экзюперы. Пошукі вышэйшага маральнага закону, вобразы-сімвалы ў творах («Планета людзей», «Маленькі прынц»). Творчасць Ж. Както – паэта, драматурга, кінарэжысёра.

Англія і Ірландыя. Першая сусветная вайна ў літаратуры (Р. Олдзінгтан). Рэалістычная традыцыя: даследаванне праблем віктарыянскай эпохі ў цыкле раманаў «Сага аб Фарсайтах» і яго працягу («Сучасная камедыя») Д. Галсуорсі. Навукова-фантастычныя раманы Г. Уэлса «Машына часу», «Барацьба сусветаў», «Містэр Блетсуорсі на востраве Рэмпаль». Уключэнне элементаў навукова-фантастычнай літаратуры ў антыўтопію («Прыгожы новы свет» О. Хакслі). Разбурэнне традыцыйнага рамана ў прозе Дж. Джойса, Д.Г. Лоўрэнса, В. Вульф і інш.

Германія. Пачатак стагоддзя – этап у развіцці нямецкамоўнай літаратуры ў Празе (паэзія Р.М. Рыльке, проза Ф. Кафкі). Літаратура пра Першую сусветную вайну і пасляваенную рэчаіснасць (Э.М. Рэмарк). Эпічны тэатр Б. Брэхта («Жыццё Галілея»). Адметнасці сюжэта эпічнай драмы, роля зонгаў і публіцыстычных адступленняў.

Літаратура ЗША. Развіццё жанру апавядання (У. Сараян). Уплыў імажынізму на ўздым эксперыментальнай паэзіі (Эзра Паўнд, Т.С. Эліят), спробы стварэння сучаснага амерыканскага эпасу (Э. Паўнд «Песні» і інш.). Літаратура «страчанага пакалення» (Э. Хемінгуэй), крытыка рэчаіснасці (С. Льюіс, Ш. Андэрсан). Творчасць Ф.С. Фіцджэральда (аўтабіяграфічны раман «Па гэты бок раю», раманы «Вялікі Гэтсбі», «Ноч пяшчоты»). Спецыфіка паўднёвага міфа і рэчаіснасць у творах У. Фолкнера (аповесць «Мядзведзь»). Чалавек і Час у творчасці Э. Хемінгуэя.

Тэма 4. Літаратура 2-й пал. ХХ ст.: агульная характарыстыка

4.1. Асаблівасці сусветнага літаратурнага працэсу ХХ – пач. ХХІ стст.

Гістарычнае значэнне перамогі над фашызмам. Сацыяльна-палітычныя зрухі ў 2-й палове ХХ – пач. ХХІ стст. Мастацкае засваенне рэчаіснасці ў нацыянальных літаратурах народаў свету. Дасягненні літаратур, якія вызначаюць шляхі развіцця сусветнага літаратурнага працэсу, і т.зв. малых еўрапейскіх літаратур; уключэнне ў яго новых літаратур. Сусветны літаратурны працэс праз прызму навукі і мастацтва. Абнаўленне мастацкай палітры літаратуры. Крызіс традыцыйных

каштоўнасцей у гісторыі, філасофіі, мастацтве і ў літаратуры. Пошукі новых арыенціраў і шляхоў развіцця нацыянальных (сусветнай) літаратур. Шматстайнасць жанрава-стылявых пошукаў у жанры рамана. Раман-эпапея. Інтэлектуальны раман. Філасофскі раман. Сямейны раман. Раман выхавання. Сатырычны раман. Навукова-фантастычны раман. Жанр рамана-антыўтопіі. Іншыя традыцыйныя і новыя жанравыя формы рамана ў сусветнай літаратуры.

4.2. Экзістэнцыялізм

Экзістэнцыялізм – новая філасофская, літаратурна-мастацкая сістэма. Час, нацыянальныя асаблівасці зараджэння (Л. Шэстаў, М. Бярдзяеў, М. Хайдэгер, К. Ясперс, Ж.П. Сартр, А. Камю, С. дэ Бавуар і інш.). Пытанне пра ісціну як асноўная праблема вучэння. Асноўныя паняцці: «сітуацыя», «выбар», «адказнасць», «абсурднасць» і «асуджанасць», адкрыццё ў абсурдзе новага сэнсу існавання. Філасофія Ж.П. Сартра, асноўныя тэзісы трактата «Быццё і ніштo» ў тэксце лекцыі «Экзістэнцыялізм – гэта гуманізм». Проза і драматургія Сартра як вырашэнне экзістэнцыяльных праблем «на практыцы», у мастацкай творчасці (зб. апавяданняў «Мур», п’еса «Пры зачыненых дзвярах»). П’еса «Мёртвыя без пахавання».

З гісторыі жыццёвага і творчага шляху А. Камю (трыпціх з яго «Запісных кніжак»). Філасофія «абсурду»: драматургія («Калігула», «Непаразуменне»), проза («Міф пра Сізіфа», аповесць «Чужаніца»): становішча героя ў свеце – «адарванасць», адчужанасць ад іншых, даследаванне душы героя ў двух кірунках – судом і самім героем, імкненне знайсці ісціну за межамі вызначанага, расплата. Філасофія «бунта» – новая праграма жыцця і паводзін чалавека ў рамане «Чума», прызнанне існавання іншых каштоўнасцей акрамя традыцыйных, афіцыйных або агульнапрынятых, сімволіка «чумы» на значным адрэзку часу. Трэці перыяд у творчасці А. Камю: матывы і вобразы.

Літаратура экзістэнцыялізму ў беларускіх перакладах. Пастаноўка п’ёсы «Пры зачыненых дзвярах» у Маладзёжным тэатры. Элементы экзістэнцыялізму ў літаратуры Беларусі. Вершы М. Багдановіча «Ой, чаму я стаў паэтам...», «Даўно ўжо целам я хварэю і хвор душой...» і інш. Разуменне свабоды на мяжы са смерцю (т.зв. «пагранічная сітуацыя»). Экзістэнцыялісцкія матывы ў беларускай паэзіі (А. Разанаў – зборнік «Шлях-360») і прозе (аповесці і апавяданні В. Быкава, дылогія «Партызаны» А. Адамовіча, зборнік «Белы мурашнік» П. Васючэнкі).

4. 3. Неаавангардызм. «Тэатр абсурду». «Новы раман»

Паняцце пра неаавангардызм. «Тэатр абсурду» (авангардысцкі кірунак – С. Бекет, памяркоўная абсурдысцкая драма – Э. Іонэска). Эксперыментальны кірунак – «новы раман»: імкненне ўбачыць свет па-новаму, выключыўшы герояў, аўтара, падзеі і інш. Н. Сарот – французская пісьменніца, руская па паходжанні, адлюстраванне «трапізмаў» (адценняў, напаўусвядомленых пачуццяў, рухаў душы) у раманах «Залатыя плады», «Ці чуеце вы іх?». Падрабязнасці рэчыўнага

свету, дэталёвасць у апісанні прадметаў у раманах «Рэўнасць», «У лабірынце» А. Роб-Грые, тэарэтыка «новага рамана». «Новы раман» як «антыраман». Імкненне карэнным чынам змяніць традыцыйную раманную структуру ў творчасці Дж. Фаўлза («Калекцыянер»).

4.4. Постмадэрнізм

Постмадэрнізм як процістаянне мадэрнізму і памкненне да мастацка-стылявых пошукаў на новым фармальна-змястоўным узроўні. Неабходнасць пераадольвання як прыкмета аднаўлення мастацтва ў 2-й палове XX ст. Спалучэнне розных стыляў (класіцызм і барока, сентыменталізм і рамантызм і інш. у рэчышчы элітарнага мастацтва) пры парушэнні ўсталяваных межаў паміж імі. Спроба вярнуць страчанае – першабытнае, першапачатковае, натуральнае, сапраўднае... – праз выйсце за межы абумоўленага, афіцыйнага, традыцыйнага. Адмова ад удзелу ў палітыцы, грамадскім жыцці, ад удзелу ў Гісторыі. Ператварэнне жыцця ў Гульню. Правобразы постмадэрнізму ў рамане Г. Гесэ «Гульня шкляных перлаў» (вобразы Касталіі, «гульні шкляных перлаў» і інш.).

Тэма 5. Літаратура пачатку XXI ст.: агульная характарыстыка

5.1. Літаратура ў новай гістарычнай, культурнай, мастацкай прасторы.

Роля іроніі, якая дадае новыя эфекты. Зварот не да рэчаіснасці, а да культуры. Спецыяліст па семіётыцы, італьянскі пісьменнік У. Эка як стваральнік т.зв. «філасофскага трылера» – «Імя ружы» (гістарычны раман з займальным сюжэтам, з традыцыямі рамана-дэтэктыва, рамана-здарэння, філасофскага і інш.) і «Маятнік Фуко». Найбольш вядомыя творы: «Выдуманыя гісторыі» Х.Л. Борхеса, «Гульня ў класікі» Х. Картасара, «Разенкранц і Гільдэнстэрн мёртвыя» Т. Стопарда, «Парфума» П. Зюскінда, «Гісторыя свету ў 10 з паловай частках» Дж. Барнса і інш. Раман М. Уэльбека «Элементарныя часцінкі» як «апакаліптычны вынік сексуальнай свабоды ў канцы стагоддзя». Постмадэрнізм у Беларусі (Бум-бам-літ, газета «Наша Ніва» і інш.). Спецыфіка лацінаамерыканскага рамана ў XX ст. Перайманне еўрапейскіх традыцый. Зварот да нацыянальнай гісторыі і народнай творчасці. Спалучэнне рэальнага і міфалагічнага, фантастыкі і гратэску ў межах магічнага рэалізму. Вобразы гвалту і адзіноты як скразныя ў лацінаамерыканскай літаратуры. Г. Гарсія Маркес: жыццёвы і творчы шлях – «падрыхтоўчая» праца да рамана «Сто гадоў адзіноты» (гісторыя мястэчка Макондa і яго сувязь з лёсам шасці пакаленняў сям’і Буэндзіа як правобраз гісторыі краіны, кантынента, чалавецтва ў закінутым свеце). Асаблівасці магічнага рэалізму ў творчасці.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ДЫСЦЫПЛІНЫ
«ГІСТОРЫЯ СУСВЕТНАЙ ЛІТАРАТУРЫ XX – XXI СТАГОДДЗЯ»
(дзённая форма атрымання адукацыі)

Нумар раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Лекцыі	Практычныя (семінарскія)	Ссамастойная работа студэнта	Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў	Літаратура	Форма кантролю ведаў
1	2	3	4	5	6	7	8
VII семестр							
	ГІСТОРЫЯ СУСВЕТНАЙ ЛІТАРАТУРЫ XX – XXI СТАГОДДЗЯ	**24**	**24**	**48**			
1.	***Літаратура рэалізму мяжы стагоддзяў***	***4***	***4***	***8***			
1.1.	**Рэалізм у прозе**	**2**	**2**	**4**			
1.1.1.	1. Аналіз узаемаўплыву чалавека і асяроддзя. 2. Псіхалагічны аналіз асобы. 3. Крытыка сацыяльнага зла і заганаў грамадства, дэмакратычныя, гуманістычныя ідэалы. 4. Філасафічнасць апавядання. 5. Гратэск і фантастыка.			4	Мультымедыйная прэзентацыя	[1] [2] [3] [8]	Апытванне, гутарка
1.1.2.	1. К. Гамсун: аўтабіяграфічнасць рамана «Голад». 2. Праблема адзіноты ў рамане К. Гамсуна «Вікторыя».	2	2		Ілюстрацыйны матэрыял	[1] [2] [4] [5]	Падрыхтоўка прэзентацый
1.2.	**Традыцыі рэалізму ў драматургіі мяжы стагоддзяў**	**2**	**2**	**4**			
1.2.1.	1. Філасофская драма Г. Ібсэна “Лялечны дом”. 2. Б. Шоу як тэатральны крытык і драматург. Парадокс, сатыра, эксцэнтрыка, фарс у п’есах Б. Шоў. Асаблівасці драмы-дыскусіі (“Святая Іаанна”).	2	2	4	Мастацкія тэксты	[1] [2] [5] [6] [8]	Каменціраванае чытанне, гутарка, інсцэніраванне

2.	***Філасофія дэкадансу і яе ўплыў на літаратуру***	***4***	***4***	***10***			
2.1.	**Дэкаданс і літаратура**			**4**			
2.1.1.	1. Інтуітывізм А. Бергсона: тэорыя мастацкай творчасці. 2. Дэкаданс як складанае светаўспрыманне эпохі. 3. Сінтэз мастацтваў у рэчышчы літаратуры дэкаданса. 4. Літаратурна-мастацкія кірункі. 5. Ідэі эстэтызму ў тэорыі О. Уайльда.			4	Мультымедыйная прэзентацыя	[1] [2] [4] [7]	Каменціраванае чытанне, гутарка.
2.2.	**Сімвалізм**	**2**	**2**	**4**			
2.2.1.	1. Асноўныя матывы, тэмы, фармальныя адзнакі стылю. 2. Імпрэсіянізм. Ключавыя паняцці: шматфарбнасць і зменлівасць жыцця, імгненнасць ураджанняў. 3. Сімвалізм паэзіі Верлена. 4. Верлен як паэт імпрэсіяніст. Паэтыка верша. 5. М. Багдановіч – перакладчык П. Верлена. Роля французскага паэта ў фарміраванні эстэтыкі і паэтыкі М. Багдановіча. 6. Пераклады з Верлена А. Лойкі.	2	2	4	Мультымедыйная прэзентацыя. Мастацкія тэксты	[1] [2] [3] [4]	Апытванне, гутарка.
2.3.	**Сімвалісцкі тэатр М. Метэрлінка**	**2**	**2**	**2**			
2.3.1.	1. Тэорыя мастацтва бельгійскага паэта і драматурга М. Метэрлінка (праца «Скарбы ўтаймаваных»), эвалюцыя светапогляду і стыляў. 2. “Маленькія” драмы М. Метэрлінка (“Няпрошаная, “Сляпыя”, “Там, унутры”).	2	2	2	Ілюстрацыйны матэрыял	[1] [2] [4] [5]	Каменціраванае чытанне, гутарка, інсцэніраванне
3.	***Літаратура 1-й пал. ХХ ст.: агульная характарыстыка***	***6***	***6***	***12***			
3.1.	**Мадэрнісцкі перыяд**	**2**		**4**			
3.1.1.	1. Рэалізм і мадэрнізм у літаратуры. 2. Адлюстраванне індывідуалістычнага, суб’ектыўнага светаўспрымання, выяўленне «я» мастака. 3. Мадэрнізм і авангардызм: спробы адыходу ад традыцый XIX ст. і пошукі найноўшых тэндэнцый.	1			Мультымедыйная прэзентацыя	[1] [2] [5] [6]	Каменціраванае чытанне, гутарка
3.1.2.	1. Авангардысцкія кірункі і плыні. Філасофскія асновы. Метад	1		4	Ілюстрацыйны	[1]	Падрыхтоўка

	пазнання самога сябе, канструяванне рэчаіснасці. 2. Кубізм як мадэрнісцкі кірунак. Уплыў на творчасць Г. Апалінэра. 3. Дадаізм. Футурызм. Урбанізм. 4. Экспрэсіянізм як кірунак еўрапейскага мастацтва. 5. Сюррэалізм.				матэрыял	[2] [6] [7]	рэфератаў
3.2.	**Проза авангарду**	**2**	**2**	**2**			
3.2.1.	1. Ф. Кафка: жыццёвы шлях пісьменніка. 2. «Маленькі чалавек», яго згубленасць у свеце («як згубленая ноччу ў гарах авечка»), абсурднасць свету і абсурднасць героя ў ім (навелы «Ператварэнне», «У папраўчай калоніі»). 3. Алегарызм і сімволіка вобразаў. 4. Уплыў экспрэсіянізму на творчасць Кафкі. Элементы «магічнага рэалізму».	2	2	2	Мультымедыйная прэзентацыя. Мастацкія тэксты	[1] [2] [5] [6] [8]	Каменціраванае чытанне, гутарка. Рэйтынгавая кантрольная работа № 1
3.3.	**Паэзія авангарду**		**2**				
3.3.1.	1. Г. Апалінэр – французскі паэт, па паходжанню з-пад Навагрудка. 2. Жыццёвы лёс, сяброўства з прадстаўнікамі авангарду. Удзел у Першай сусветнай вайне. 3. Прыналежнасць да кубізму і футурызму (паэтычныя творы «Алкаголі» і «Каліграмы»). 4. Пераклады з Апалінэра па-беларуску, выданне ў Беларусі яго твораў.		2		Мастацкія тэксты	[1] [2] [3] [4]	Падрыхтоўка рэфератаў і дакладаў.
3.4.	**Рэалістычная традыцыя ў літаратуры**	**2**	**2**	**4**			
3.4.1.	1. Эпічны тэатр Б. Брэхта (“Жыццё Галілея”). 2. Адметнасці сюжэта эпічнай драмы, роля зонгаў і публіцыстычных адступленняў.	1		2	Мультымедыйная прэзентацыя. Мастацкія тэксты	[1] [2] [3] [4]	Франтальнае апытванне. Рэйтынгавая кантрольная работа № 2.
3.4.2.	1. А. дэ Сент-Экзюперы: біяграфія – рамантычная, смерць – легендарная. 2. «Урокі» Экзюперы. 3. Пошукі вышэйшага маральнага закону, вобразы-сімвалы ў творах («Маленькі прынц»).	1	1		Мультымедыйная прэзентацыя. Мастацкія тэксты	[1] [2] [5] [6]	Падрыхтоўка рэфератаў і дакладаў.
3.4.3.	1. Літаратура «страчанага пакалення». 2. Чалавек і Час у творчасці Э. Хемінгуэя. 3. Спецыфіка паўднёвага міфа і рэчаіснасць у творах У. Фолкнера (аповесць «Мядзведзь»).		1	2		[1] [2] [5] [6]	

4.	*Літаратура 2-й пал. XX ст.: агульная характарыстыка*	*6*	*6*	*12*			
4.1.	**Асаблівасці сусветнага літаратурнага працэсу канца XX–пач. XXI стст.**	**2**		**4**			
4.1.1.	1. Сацыяльна-палітычныя зрухі ў 2-й палове XX – пач. XXI стст. 2. Мастацкае засваенне рэчаіснасці ў нацыянальных літаратурах народаў свету. 3. Абнаўленне мастацкай палітры літаратуры. Крызіс традыцыйных каштоўнасцей у гісторыі, філасофіі, мастацтве і ў літаратуры. 4. Пошукі новых арыенціраў і шляхоў развіцця сусветнай літаратуры.	1		2	Мультымедыйная прэзентацыя	[1] [2] [4] [5]	Падрыхтоўка рэфератаў і дакладаў.
4.1.2.	1. Шматстайнасць жанрава-стылявых пошукаў у жанры рамана. 2. Раман-эпапея. Інтэлектуальны раман. Філасофскі раман. 3. Сямейны раман. Раман выхавання. Сатырычны рама. 4. Навукова-фантастычны раман. Жанр рамана-антыўтопіі. 5. Іншыя традыцыйныя і новыя жанравыя формы рамана ў сусветнай літаратуры.	1		2	Мультымедыйная прэзентацыя. Мастацкія тэксты	[1] [3] [5] [6]	Апытванне, гутарка
4.2.	**Экзістэнцыялізм**	**2**	**2**	**2**			
4.2.1.	1. Экзістэнцыялізм – новая філасофская, літаратурна-мастацкая сістэма. 2. Асноўныя паняцці: «сітуацыя», «выбар», «адказнасць», «абсурднасць» і «асуджанасць», адкрыццё ў абсурдзе новага сэнсу існавання. 3. Філасофія Ж.П. Сартра, асноўныя тэзісы ў тэксце лекцыі «Экзістэнцыялізм – гэта гуманізм».	2			Мультымедыйная прэзентацыя. Мастацкія тэксты	[1] [2] [5] [6] [7]	Каменціраванае чытанне, гутарка
4.2.2.	1. З гісторыі жыццёвага і творчага шляху А. Камю (трыпціх з яго «Запісных кніжак»). 2. Філасофія «абсурду»: проза («Міф пра Сізіфа», аповесць «Чужаніца»): становішча героя ў свеце – «адарванасць», адчужанасць ад іншых, даследаванне душы героя ў двух кірунках – судом і самім героем, імкненне знайсці ісціну за межамі вызначанага, расплата.		2	2	Мультымедыйная прэзентацыя. Мастацкія тэксты	[1] [2] [5] [6]	Каменціраванае чытанне, гутарка.
4.3.	**Неаавангардызм. «Тэатр абсурду». «Новы раман»**	**1**	**4**	**4**			
4.3.1.	1. Паняцце пра неаавангардызм.	1	2		Мультымедыйная	[1]	Каменціраванае

	2. «Тэатр абсурду» (авангардысцкі кірунак – С. Бекет, памяркоўная абсурдысцкая драма – Э. Іонэска).				прэзентацыя. Мастацкія тэксты	[3] [4] [6]	чытанне, гутарка.
4.3.2.	1. Эксперыментальны кірунак – «новы раман»: імкненне ўбачыць свет па-новаму, выключыўшы герояў, аўтара, падзеі і інш. 2. Н. Сарот – французская пісьменніца. 3. Раманная структура ў творчасці Дж. Фаўлза («Калекцыянер»)		2	4	Мультымедыйная прэзентацыя. Мастацкія тэксты	[1] [3] [4] [6]	Франтальнае апытванне.
4.4.	**Постмадэрнізм**	**1**		**2**			
4.4.1	1. Постмадэрнізм як процістаянне мадэрнізму і памкненне да мастацка-стылявых пошукаў на новым фармальна-змястоўным узроўні. 2. Неабходнасць пераадольвання як прыкмета аднаўлення мастацтва ў 2-й палове XX ст. 3. Спалучэнне розных стыляў (класіцызм і барока, сентыменталізм і рамантызм і інш. у рэчышчы элітарнага мастацтва) пры парушэнні ўсталяваных межаў паміж імі.	1		2	Мультымедыйная прэзентацыя. Мастацкія тэксты	[1] [2] [4] [6] [7]	Каменціраванае чытанне, гутарка.
5.	***Літаратура пачатку XXI ст.: агульная характарыстыка***	***4***	***4***	***8***			
5.1.	**Літаратура ў новай гістарычнай, культурнай, мастацкай прасторы**	**4**	**4**	**8**			
5.1.1.	1. У. Эка як стваральнік т.зв. «філасофскага трылера» – «Імя ружы». 2. Роля іроніі, зварот не да рэчаіснасці, а да культуры.	2	2	4	Мультымедыйная прэзентацыя. Мастацкія тэксты	[1] [2] [7]	Каменціраванае чытанне, гутарка.
5.1.2.	1. Спецыфіка лацінаамерыканскага рамана ў XX ст. 2. Г. Гарсія Маркес: жыццёвы і творчы шлях. Раман «Сто гадоў адзіноты». Асаблівасці магічнага рэалізму ў творчасці пісьменніка.	2	2	4		[1] [2] [7]	
	Усяго ў VII семестры	**24**	**24**	**48**			**Экзамен**

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Губская, О. Н. Мировая литература : учеб. пособие для студентов учреждений высш. образования / О. Н. Губская, И. И. Шматкова. – Минск : Респ. ин-т высш. шк., 2023. – 260 с.

2. История зарубежной литературы XX века : програм.-метод. материалы : пособие для студентов учреждений высш. образования / сост. Л. Н. Сержант. – Минск : Белорус. гос. пед. ун-т, 2018. – 148 с.

Дадатковая літаратура

3. Адамовіч, Г. Я. Літаратурная класіка ў параўнальным вывучэнні : дапаможнік / Г. Я. Адамовіч ; Беларус. дзярж. пед. ун-т. – 2-е выд. – Мінск : БДПУ, 2009. – 179 с.

4. Зарубежная литература XX века : учеб. для вузов : в 2 т. / В. М. Толмачев [и др.] ; под ред. В. М. Толмачева. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Юрайт, 2024. – Т. 1 : Первая половина XX века. – 430 с.

5. Зарубежная литература. XX век : курс лекций / авт.-сост. И. Ю. Вераксич. – Мозырь : Мозыр. гос. пед. ун-т, 2010. – 253 с.

6. История зарубежной литературы XX века : учеб.-метод. рекомендации для студентов филол. фак. / сост. Л. М. Коновод. – Брест : Брест. гос. ун-т, 2010. – 56 с.

7. История зарубежной литературы XX века : учеб. для студентов вузов / О. Ю. Анцыферова [и др.] ; Моск. гос. ун-т ; под ред. Л. Г. Михайловой, Я. Н. Засурского. – М. : Проспект, 2003. – 544 с.

8. Тарасова, Е. В. Традиции готического романа в прозе США XIX – первой трети XX веков (Э. А. По, А. Бирс, Г. Ф. Лавкрафт) : монография / Е. В. Тарасова. – Минск : Респ. ин-т высш. шк., 2022. – 126 с.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ВЫКАНАННЮ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Самастойная работа студэнтаў, якая праводзіцца ў межах вучэбнай дысцыпліны «Гісторыя сусветнай літаратуры XX–пачатку XXI стагоддзя», можа быць арыентавана на дэталёвае знаёмства з літаратурай, з творчасцю таго ці іншага пісьменніка, на паглыбленае прачытанне асобнага твора. Сумесная работа выкладчыка і студэнтаў можа змяшчаць таксама складанне бібліяграфіі па адной з тэм вучэбнай дысцыпліны, слоўніка літаратуразнаўчых тэрмінаў, падрыхтоўку рэфератаў, дакладаў і прэзентацый.

ПЕРАЛІК ЗАДАННЯЎ І КАНТРОЛЬНЫХ МЕРАПРЫЕМСТВАЎ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

п/п	Назва тэмы	Колькасць гадзін на СРС	Заданні	Форма выканання
1.1.1.	Рэалізм у прозе	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял. выканаць аналіз прапанаваных твораў.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, праверка прэзентацый, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
1.2.1.	Традыцыі рэалізму ў драматургіі мяжы стагодзяў	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Выканаць аналіз прапанаваных твораў, кіруючыся метадычнымі парадамі. Падрыхтаваць даклад “Б. Шоў – крытык і драматург”	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, праверка буктрэйлераў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
2.1.1.	Філасофія дэкадансу	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Падрыхтаваць вусныя выказванні па тэме: “Філасофія Дарыяна Грэя ў рамане О. Уайльда ”Партрэт Дарыяна Грэя”	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
2.2.1.	Сімвалізм	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Падрыхтаваць вусныя выказванні па тэме: “М. Багдановіч – перакладчык П. Верлена. Роля французскага паэта ў фарміраванні эстэтыкі і	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, узаемаправерка

			паэтыкі М. Багдановіча”	студэнтаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
2.3.1.	Сімвалісцкі тэатр Метэрлінка	2	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты, запісаць іх тэзісы. Падрыхтаваць вусныя выказванні па тэме: “Тэорыя мастацтва М. Метэрлінка”.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, узаемаправерка студэнтаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
3.1.2.	Мадэрнісцкі перыяд	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Выканаць аналіз прапанаваных, кіруючыся метадычнымі парадамі. Падрыхтаваць вусныя выказванні па тэме: “Экспрэсіянізм як кірунак еўрапейскага мастацтва”.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
3.2.1.	Проза авангарду	2	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Падрыхтаваць прэзентацыю твора “Ператварэнне” Ф. Кафкі.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
3.4.1.	Рэалістычная традыцыя ў літаратуры	2	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Падрыхтаваць прэзентацыю біяграфіі Б. Брэхта.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка прэзентацый, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
3.4.3.	Рэалістычная традыцыя ў літаратуры	2	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Выканаць аналіз прапанаваных мастацкіх твораў, кіруючыся метадычнымі парадамі.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, чытанне

			Падрыхтаваць водзыў на твор “Стары і мора” Э. Хемінгуэя.	вершаў на памяць, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
4.1.1.	Асаблівасці сусветнага літаратурнага працэсу канца XX–пач. XXI стст.	2	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты, запісаць іх тэзісы. Выканаць аналіз прапанаваных мастацкіх твораў, кіруючыся метадычнымі парадамі.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, узаемаправерка студэнтаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
4.1.2.	Асаблівасці сусветнага літаратурнага працэсу канца XX–пач. XXI стст.	2	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Падрыхтаваць вусныя выказванні па тэме: “Сямейны раман у замежнай і беларускай літаратуры” (творы на выбар).	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, узаемаправерка студэнтаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
4.2.2.	Экзістэнцыялізм	2	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Выканаць аналіз твора А. Камю “Міф пра Сізіфа”.	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, тэсціраванне ў СДН MOODLE.
4.3.2.	«Новы раман»	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Прааналізаваць адметнасці раманнай структуры ў творчасці Дж. Фаўлза («Калекцыянер»).	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў
4.4.1.	Постмадэрнізм	2	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Падрыхтаваць вусныя выказванні па тэме: “Спалучэнне розных стыляў	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх

			(класіцызм і барока, сентыменталізм і рамантызм і інш. у постмадэрнісцкім творы	дзённікаў.
5.1.1.	Літаратура ў новай гістарычнай, культурнай, мастацкай прасторы	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Выканаць аналіз прапанаваных мастацкіх твораў, кіруючыся метадычнымі парадамі. Падрыхтаваць водзыў на твор У. Эка “Імя ружы”	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, узаемаправерка студэнтаў.
5.1.2.	Літаратура ў новай гістарычнай, культурнай, мастацкай прасторы	4	Вывучыць адпаведны тэме матэрыял, прачытаць неабходныя тэксты. Выканаць аналіз прапанаваных мастацкіх твораў, кіруючыся метадычнымі парадамі. Падрыхтаваць водзыў на твор Г.Г. Маркеса “Сто гадоў адзіноты”	Вусная праверка атрыманых ведаў, праверка чытацкіх дзённікаў, узаемаправерка студэнтаў.
	УСЯГО	**48**		

ПЕРАЛІК РЭКАМЕНДАВАНЫХ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ КАМПЕТЭНЦЫЙ СТУДЭНТАЎ

Тэсціраванне;
кантрольныя заданні;
пісьмовыя і вусныя паведамленні;
залік.

Віды вучэбнай дзейнасці, якія падлягаюць ацэньванню ў сістэме рэйтынгавай ацэнкі ведаў:

выкананне тэставых заданняў;
распрацоўка, абарона, афармленне навучальных праектаў;
вусныя паведамленні па тэматыцы курса;
франтальнае апытанне;
напісанне эсэ;
удзел у дыскусіях, калектыўнай рэфлексіі ў ходзе навучальных заняткаў.

Форма бягучай атэстацыі – экзамен, на якім выконваюцца наступныя заданні:

1. Асвятленне пытання па адной з тэм літаратуры XX стагоддзя.
2. Асвятленне пытання па адной з тэм літаратуры эпохі XXI стагоддзя.
3. Практычнае заданне (літаратуразнаўчы аналіз мастацкага тэксту).
4. Урывак з твора (твор) на памяць.

ПРЫКЛАДНЫ ПЕРАЛІК ПЫТАННЯЎ ДА ЭКЗАМЕНУ

1. Традыцыі рэалізму ў драматургіі мяжы XIX–XX стагодзяў. Сацыяльна-аналітычныя драма Генрыка Ібсэна “Лялечны дом, або Нора”.
2. Функцыя “тайны” ў драме Генрыка Ібсэна “Лялечны дом, або Нора”. Канфлікт драмы і развіццё дзеяння. Спецыфіка развязкі.
3. Сістэма вобразаў у драме Генрыка Ібсэна “Лялечны дом, або Нора” (Нора, Хэльмер).
4. Сістэма вобразаў у драме Генрыка Ібсэна “Лялечны дом, або Нора” (фру Лінэ, Крогстад).
5. Парадокс, сатыра, эксцэнтрыка ў п’есе Бэрнарда Шоу “Святая Іаанна”. Асаблівасці драмы.
6. Раман “Голад” як ключавы ў творчасці Кнута Гамсуна. Аўтабіяграфічнасць кнігі. Гамсун як адзін з папярэднікаў школы “плыні свядомасці”.
7. Каханне і адзінота ў рамане Кнута Гамсуна “Вікторыя”. Своеасаблівасць унутранага маналога. Роля ўстаўных навел.
8. Ідэі эстэтызму ў рамане Оскара Уайльда “Партрэт Дарыяна Грэя”.
9. Праблема літаратурнага імпрэсіянізму. Элементы імпрэсіянізму ў творчасці Поля Верлена.
10. Сімвалісцкі тэатр Марыса Метэрлінка. “Маленькія” драмы М. Метэрлінка (“Няпрошаная”, “Сляпыя”, “Там, унутры”). Праблематыка. Сімволіка вобразаў. Функцыя паўзы.
11. Адметнасці рэалізму ў заходнееўрапейскай літаратуры мяжы XIX–XX стагоддзяў. Асноўныя тэндэнцыі развіцця.
12. Авангардысцкія накірункі і плыні (кубізм, дадаізм, сюррэалізм, экспрэсіянізм, “плынь свядомасці”): іх філасофскія асновы.
13. Абсурднасць свету і героя ў ім у навелах Франца Кафкі “Ператварэнне”, “У папраўчай калоніі”.
14. Алегарызм і сімволіка вобразаў у навелах Франца Кафкі “Вясковы лекар”, “Спявачка Жазэфіна, або Мышыны народ”.
15. Творчасць Гіёма Апалінэра. Зборнікі “Алкаголі”, “Каліграмы” (аналіз вершаў на выбар).
16. Жанравая спецыфіка твора Антуана дэ Сент-Экзюперы “Маленькі прынц”. Роля прысвячэння. Асноўныя праблемы ў казцы (Маленькі прынц і Лётчык; Маленькі прынц і Ліс).
17. Паэтыка казкі Антуана дэ Сент-Экзюперы “Маленькі прынц”: кампазіцыйныя асаблівасці, роля аўтарскіх малюнкаў. Асноўныя праблемы (Маленькі прынц і Ружа; Маленькі прынц і Змяя)
18. Антыўтапічны раман Джорджа Оруэла “1984”. Асоба ў сістэме несвабоднага грамадства.

19. Асноўныя палажэнні тэорыі “эпічнага тэатра” Бертольда Брэхта.

20. “Эфект адчужэння” як ключавы прынцып “эпічнага тэатра” Б. Брэхта. Зонгі.

21. Вобраз Галілея і праблема адказнасці вучонага перад народам і гісторыяй (п'еса “Жыццё Галілея” Б. Брэхта).

22. Фолкнераўскае разуменне ўзаемаадносін чалавека і прыроды ў аповесці “Мядзведзь”. Вобраз Айка Макасліна .Сімволіка твора.

23. Канцэпцыя гераічнага ў аповесці Э. Хемінгуэя “Стары і мора”.

24. Праблема адчужэння асобы ў рамане Жана-Поля Сартра “Млоснасць”. Вобраз Антуана Ракантэна.

25. Вобраз Мерсо з рамана Альбэра Камю “Чужаніца”.

26. Своеасаблівасць кампазіцыі і канфлікту ў рамане Альбэра Камю “Чужаніца”: сэнс назвы твора, прынцып люстранасці.

27. Вобраз калекцыянера Клега ў рамане Джона Фаўлза “Калекцыянер”.

28. Этычныя і эстэтычныя крытэрыі Міранды (раман Джона Фаўлза “Калекцыянер”).

29. Чалавек у свеце абсурду ў п'есе Эжэна Ёнэска “Лысая спявачка”.

30. Праблема адзіноты ў рамане Габрыэля Гарсія Маркеса “Сто гадоў адзіноты”. Суадносіны трагічнага і смехавога ў творы.

31. “Мужчынская лінія” ў рамане Габрыэля Гарсія Маркеса “Сто гадоў адзіноты”. Карнавальнасць як спосаб узнаўлення рэчаіснасці.

32. Жаночыя вобразы ў рамане Габрыэля Гарсія Маркеса “Сто гадоў адзіноты”. Праблемы руху і статыкі, плённасці і бясплоднасці ў творы.

33. Постмадэрнізм у заходнееўрапейскай літаратуры канца ХХ ст.

34. Умбэрта Эка і яго раман “Імя ружы”. Асноўныя праблемы твора.

ПРЫКЛАДЫ КАМПЕТЭНТНАСНА-АРЫЕНТАВАНЫХ ЗАДАННЯЎ ДА ЭКЗАМЕНУ ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ

1. Пракаменціруйце пачатак п’есы М. Метэрлінка ”Няпрошаная”. Вызначце жанр і змястоўны сэнс аўтарскай рэмаркі.

ДЕЙСТВУЮЩИЕ ЛИЦА

Дед – слепой.
Отец.
Дядя.
Три дочери.
Сестра милосердия.
Служанка.

Действие происходит в наши дни.

Довольно темная зала в старом замке. Дверь направо, дверь налево и маленькая задрапированная дверь в углу. В глубине -- окна с цветными стеклами, главным образом с зелеными, и стеклянная дверь, выходящая на террасу. В углу большие фламандские часы. Горит лампа.

2. Прачытайце ўрывак з мастацкага тэксту. Вызначце аўтара, назву, жанр, ахарактарызуйце асаблівасці паэтыкі.

Проснувшись однажды утром после беспокойного сна, Грегор Замза обнаружил, что он у себя в постели превратился в страшное насекомое. Лежа на панцирнотвердой спине, он видел, стоило ему приподнять голову, свой коричневый, выпуклый, разделенный дугообразными чешуйками живот, на верхушке которого еле держалось готовое вот-вот окончательно сползти одеяло. Его многочисленные, убого тонкие по сравнению с остальным телом ножки беспомощно копошились у него перед глазами.

"Что со мной случилось? " - подумал он. Это не было сном. Его комната, настоящая, разве что слишком маленькая, но обычная комната, мирно покоилась в своих четырех хорошо знакомых стенах. Над столом, где были разложены распакованные образцы сукон - Замза был коммивояжером, - висел портрет, который он недавно вырезал из иллюстрированного журнала и вставил в красивую золоченую рамку. На портрете была изображена дама в меховой шляпе и боа, она сидела очень прямо и протягивала зрителю тяжелую меховую муфту, в которой целиком исчезала ее рука.

3. Вызначце аўтара, жанр, ахарактарызуйце асаблівасці паэтыкі. Ці ёсць у беларускай літаратуры падобны жанр?

4. Прачытайце ўрывак з мастацкага тэксту. Вызначце аўтара, назву, жанр. Пра якую мараль ідзе гаворка ў творы?

Андрея (подошел к глобусу. Достает рукопись). "Беседы"! (Перелистывает рукопись. Читает.) "Мое намерение заключается в том, чтобы создать новую науку, занимающуюся очень старым предметом - движением. С помощью опытов я открыл некоторые свойства, которые заслуживают того, чтобы о них знали".

Галилей. Что-то же мне нужно было делать со своим временем.

Андреа. Это станет основанием новой физики.

Галилей. Спрячь за пазуху.

Андреа. А мы думали, что вы переметнулись. И я громче всех обвинял вас!

Галилей. Так и следовало. Я учил тебя науке, и я же отверг истину.

Андреа. Это меняет все. Все.

Галилей. Да?

Андреа. Вы спрятали истину. Спрятали от врага. Да, и в нравственности вы на столетия опередили нас.

Галилей. Объясни это, Андреа.

Андреа. Мы рассуждали так же, как люди толпы: "Он умрет, но не отречется". Но вместо этого вы вышли из тюрьмы: "Я отрекся, но буду жить". Мы сказали: "Ваши руки замараны". Вы ответили: "Лучше замараны, чем пусты".

Галилей. "Лучше замараны, чем пусты"! Звучит реалистически. Звучит по-моему. Новой науке - новая нравственность.

5. Прачытайце ўрывак з мастацкага тэксту. Вызначце аўтара, назву, жанр, патлумачце сэнс назвы твора.

Сюжет книги развивается вокруг случаев происходящих в аббатстве, в которое приезжает со своим учеником отец Вильгельм. Отец Вильгельм - является известным ученым, ранее работающим инквизитором, но покинувшим ряды инквизиции, так как он постепенно перестал разделять взгляды на сам образ еретика, что и заставило его уйти. Аббат просит отца Вильгельма расследовать убийство монаха, чтобы предотвратить привлечение сторонних лиц для расследования. Но смерти начинают наслаиваться друг на друга и все это приводит в результате в библиотеку, которая также опутана различными рассказами и тайнами.

КРЫТЭРЫІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

10 (дзесяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, а таксама па асноўных пытаннях, якія выходзяць за яе межы;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

бездакорнае валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

выяўленая здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі;

поўнае і глыбокае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне вольна арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку, выкарыстоўваць навуковыя дасягненні іншых дысцыплін;

творчая самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, актыўны творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

9 (дзевяць) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

дакладнае выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго эфектыўна выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна і творча вырашаць складаныя праблемы ў нестандартнай сітуацыі ў межах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

поўнае засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

сістэматычная, актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, творчы ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

8 (восем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны (метадамі комплекснага аналізу, тэхнікай інфармацыйных тэхналогій), уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

здольнасць самастойна вырашаць складаныя праблемы ў межах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, сістэматычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

7 (сем) балаў, залічана:

сістэматызаваныя, глыбокія і поўныя веды па ўсіх раздзелах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі (у тым ліку на замежнай мове), пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абгрунтаваныя высновы і абагульненні;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры пастаноўцы і вырашэнні навуковых і прафесійных задач;

вольнае валоданне тыпавымі рашэннямі ў рамках вучэбнай праграмы установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне, засваенне асноўнай і дадатковай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім аналітычную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, удзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

6 (шэсць) балаў, залічана:

дастаткова поўныя і сістэматызаваныя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне неабходнай навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць абагульненні і абгрунтаваныя высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

актыўная самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, перыядычны ўдзел у групавых абмеркаваннях, высокі ўзровень культуры выканання заданняў.

5 (пяць) балаў, залічана:

дастатковыя веды ў аб'ёме вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, пісьменны, лагічна правільны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні вучэбных і прафесійных задач;

здольнасць самастойна выкарыстоўваць тыпавыя рашэнні ў межах вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

уменне арыентавацца ў базавых тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім параўнальную ацэнку;

самастойная праца на практычных, лабараторных занятках, фрагментарны ўдзел у групавых абмеркаваннях, дастатковы ўзровень культуры выканання заданняў.

4 (чатыры) балы, залічана:

дастатковы аб'ём ведаў у межах адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

засваенне асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, лагічны выклад адказу на пытанні, уменне рабіць высновы без істотных памылак;

валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, уменне яго выкарыстоўваць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

уменне пад кіраўніцтвам выкладчыка вырашаць стандартныя (тыпавыя) задачы;

уменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне і даваць ім ацэнку;

праца пад кіраўніцтвам выкладчыка на практычных, лабараторных занятках, дапушчальны ўзровень культуры выканання заданняў.

3 (тры) балы, незалічана:

недастаткова поўны аб'ём ведаў у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веданне часткі асноўнай літаратуры, рэкамендаванай вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

выкарыстанне навуковай тэрміналогіі, выклад адказу на пытанні з істотнымі, лагічнымі памылкамі;

слабое валоданне інструментарыем вучэбнай дысцыпліны, некампетэнтнасць пры вырашэнні стандартных (тыпавых) задач;

няўменне арыентавацца ў асноўных тэорыях, канцэпцыях і кірунках па вывучаемай вучэбнай дысцыпліне;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

2 (два) балы, незалічана:

фрагментарныя веды ў рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі;

веды асобных літаратурных крыніц, рэкамендаваных вучэбнай праграмай установы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне;

няўменне выкарыстоўваць навуковую тэрміналогію вучэбнай дысцыпліны, наяўнасць у адказе грубых, лагічных памылак;

пасіўнасць на практычных і лабараторных занятках, нізкі ўзровень культуры выканання заданняў.

1 (адзін) бал, незалічана:

адсутнасць ведаў (і кампетэнцый) у рамках адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі, адмова ад адказу, адсутнасць на атэстацыі без уважлівай прычыны.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

па вывучаемай дысцыпліне
з іншымі дысцыплінамі спецыяльнасці

Назва вучэбнай дысцыпліны, вывучэнне якой звязана з дысцыплінай рабочай праграмы	Кафедра, якая забяспечвае вывучэнне гэтай дысцыпліны	Прапановы кафедры аб зменах у змесце рабочай праграмы	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
«Уводзіны ў літаратуразнаўства»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Больш увагі надаць вывучэнню жанраў літаратуры другой паловы XX ст.	25.03.2024 г. пратакол № 8
«Антычная літаратура і літаратура эпохі Сярэднявечча і Адраджэння»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Пры вывучэнні тэм па гісторыі літаратуры XX–XXI стагоддзя абапірацца на веды, атрыманыя на занятках па «Гісторыя беларускай літаратуры»	25.03.2024 г. пратакол № 8
«Сусветная літаратура XVII–XIX стагоддзяў»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Больш увагі надаць мадэрнісцкім напрамкам	25.03.2024 г. пратакол № 8
«Параўнальнае літаратуразнаўства»	кафедра беларускай і замежнай літаратуры	Больш увагі надаваць параўнальнаму аналізу твораў замежнай літаратуры і айчыннай	25.03.2024 г. пратакол № 8